

Warszawa, 08-11-2022 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Hanna Machińska

KMP.022.4.2022.KK

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do pisma z dnia 26 października 2022 r., znak DLPK-I.402.19.2022, przedstawiam uwagi Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur¹ działającego w Biurze RPO (dalej: KMPT) do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności.

---

¹ Zob. Ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), art. 1 ust. 4; Protokół fakultatywny do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192), art. 19 pkt. c)

W § 33 opiniowanego rozporządzenia określony został sposób postępowania w przypadku doprowadzenia do jednostki penitencjarnej osoby z obrażeniami ciała.

W opinii Krajowego Mechanizmu przepis ten wymaga rozwinięcia. Przede wszystkim ważne byłoby określenie jednolitego wzoru z którego mógłby korzystać lekarz opisujący obrażenia, biorąc pod uwagę, że zgodnie z projektem „w przypadku doprowadzenia do jednostki penitencjarnej osoby z obrażeniami ciała organ doprowadzający doręcza dokument sporządzony przez lekarza, zawierający ich opis. Dokument może być również wystawiony przez lekarza podmiotu leczniczego dla osób pozbawionych wolności jednostki penitencjarnej, do której nastąpiło doprowadzenie, a jeżeli nie jest to możliwe – lekarza innego podmiotu leczniczego”. Projektowane rozwiązanie stwarza realne ryzyko, że lekarze różnych podmiotów leczniczych będą w całości odmienny sposób dokumentować obrażenia osoby pozbawionej wolności.

Krajowy Mechanizm proponuje w związku z powyższym, wprowadzenie formularza medycznego zawierającego zarys sylwetki człowieka (tzw. mapa ciała) do oznaczania na nim umiejscowienia obrażeń badanej osoby. Gotowe rozwiązanie w tej mierze zawiera Protokół stambulski, stanowiący oficjalny podręcznik ONZ dotyczący diagnozowania oraz dokumentowania przypadków tortur i innych form okrutnego traktowania. Poza wspomnianymi mapami ciała, znajdują się w nim wskazówki pozwalające na dokonanie oceny, czy dana osoba była ofiarą przemocy (w tym tortur). Stosowanie Protokołu stambulskiego zalecają: Podkomitet ds. Prewencji Tortur ONZ (SPT)², Komitet Przeciwko Torturom ONZ (CAT)³, Europejski Komitet ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo

---

² Zob. Raporty SPT z wizyt w: Polsce, CAT/OP/POL/ROSP/1, par. 55; Portugalii, CAT/OP/PRT/1, par. 34, 89, 93; Hiszpanii, CAT/OP/ESP/1, par. 46, 63-64, 70; Wielkiej Brytanii, CAT/OP/GBR/ROSP/1, par. 69 i 71 i Szwajcarii, CAT/OP/CHE/ROSP/1, par. 75.

³ Zob. Konkluzje i zalecenia CAT dla Polski, 29 sierpień 2019 r., CAT/C/POL/CO/7, par. 27-28.

Karaniu (CPT)⁴, Specjalny Sprawozdawca ONZ ds. Tortur⁵ i Rada Powiernicza Dobrowolnego Funduszu ONZ na rzecz Ofiar Tortur⁶.

KMPT proponuje także wprowadzenie do treści projektu obowiązku wykonywania zdjęć obrażeń posiadanych przez badane osoby, które powinny być włączane do dokumentacji medycznej. Jest to o tyle istotne, że projektowany przepis przewiduje, że jeżeli osoba zgłosiła, że „obrażenia powstały w związku z jej zatrzymaniem lub po zatrzymaniu, informację o doprowadzeniu takiej osoby, wraz z jej wyjaśnieniami dotyczącymi przyczyn i okoliczności powstania obrażeń, przesyła się sędziemu penitencjarnemu”.

Jednolita praktyka dokumentowania obrażeń zawierająca dokumentację fotograficzną miałyby ogromne znaczenie dowodowe i mogłyby skutecznie pomóc w wyjaśnieniu ewentualnych wątpliwości, w odniesieniu do konkretnego przypadku.

Mając powyższe na uwadze zwracam się z uprzejmą prośbą o wzięcie pod uwagę powyższej opinii na dalszym etapie prac legislacyjnych.

Z wyrazami szacunku

Hanna Machińska

Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

---

⁴ Zob. Raporty CPT z wizyt w: Mołdawii, CPT/Inf (2020) 27, par. 29; Macedonii Północnej, CPT/Inf (2021) 8, par. 29; Portugalii, CPT/Inf (2020) 33, par. 71 i 72; Danii, CPT/Inf (2019) 35, par. 20 i Gruzji, CPT/Inf (2019) 16, par. 80.

⁵ Zob. Raporty Specjalnego Sprawozdawcy ds. Tortur: z dnia 16 lipca 2021 r., A/76/168, par. 22, 25, 34, 66 pkt. g); z dnia 20 marca 2020 r., A/HRC/43/49, par. 13, 21 oraz z dnia 20 lipca 2018 r., A/73/207, par. 77 pkt. e).

⁶ Zob. Wspólne oświadczenie CAT, SPT, Specjalnego Sprawozdawcy ds. Tortur i Rady Powierniczej Dobrowolnego Funduszu ONZ na rzecz Ofiar Tortur z dnia 25 czerwca 2019 r., z okazji Międzynarodowego Dnia Pomocy Ofiarom Tortur dot. roli Protokołu stambulskiego w odniesieniu zarówno do sprawców, jak i ofiar:

<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=24739&LangID=E>